

Hof Amsterdam, 28 mei 1998, Holland Industrial Ceramics

Onrechtmatige daad curator: frustratie pandrecht octrooi, merkenrecht en handelsnamen - art. 58 F

- [De onrechtmatige daad van de curator hield in, kort gezegd, de onomkeerbare frustratie van het recht van de pandhouder \(S.\) — een separatist derhalve — door aan S. verpande vermogensbestanddelen zonder rechtsgrond zelf \(doch q.g.\) te gelde te maken. Ten gevolge van deze onrechtmatige daad zijn de boedel activa toegefallen, die er anders niet zouden zijn geweest.](#)

Vindplaatsen: NJ 2000, 741

Hof Amsterdam, 28 mei 1998

(Kop, Westermann-van Rooijen, Van den Blink)

[...]

[S], te [...], appellant, proc. mr. A.W. Brantjes, tegen

Mr. X, in zijn hoedanigheid van curator in het faillissement van Holland Industrial Ceramics B.V., te Velsen, geïntimeerde, proc. mr. J.T. van Baarsen.

[...] heeft dit hof bij arrest van 11 september 1997 de curator veroordeeld om aan S. te betalen een bedrag van f 150 000 vermeerderd met de wettelijke rente daarover met ingang van 6 juni 1996 tot aan de dag der algehele voldoening.

4.3 S. heeft voormeld arrest laten betekenen en op 10 december 1997 ten laste van de curator executoriaal derdenbeslag gelegd onder de Rabobank Beverwijk BA.

4.4 Ten laste van S. was toen reeds tweemaal conservatoir derdenbeslag gelegd onder de curator, te weten op 15 januari 1996 ten verzoeken van de Ontvanger van de Belastingdienst voor een vordering, voorlopig begroot op f 600 000, alsmede op 13 november 1997 ten verzoeken van genoemde Rabobank voor een vordering, voorlopig begroot op f 170 000.

4.5 De curator — stellende dat S. door de executie voort te zetten jegens hem onrechtmatig handelt nu hij, de curator, ten gevolge hiervan niet in staat is het faillissement op een correcte wijze af te wikkelen — heeft in de eerste instantie in conventie gevorderd, zakelijk weergegeven:

— S. op straffe van een dwangsom te verbieden de executie van het arrest van 11 september 1997 voort te zetten, zulkz tot dat de onder de curator gelegde beslagen zijn opgeheven en door de curator een plan van verdeling is gemaakt met betrekking tot het aanwezig actief, (...)

4.7 De president van de Rb. Haarlem heeft in het vonnis van 27 jan. 1998 waarvan beroep de vordering in conventie toegewezen (en) de in reconventie gevraagde voorziening geweigerd (...).

4.8 De president heeft daartoe onder 3.1 overwogen:

'Partijen zijn het er over eens dat als uitgangspunt heeft te gelden dat indien het actief van een faillissementsboedel niet toereikend is om alle boedelschulden te

voldoen, die schulden in beginsel naar evenredigheid van de omvang van elke schuld moeten worden voldaan, behoudens de daarvoor geldende wettelijke redenen van voorrang.'

(...)

'Er is (...) voorshands geen aanleiding in het onderhavige geval een uitzondering te maken op het in 3.1. verwoorde uitgangspunt.'

(...)

'Dat betekent dat de vordering van de curator toewijsbaar is, omdat vast staat dat voortzetting van de executie van het arrest van het gerechtshof een afwikkeling van het faillissement met toepassing van genoemd uitgangspunt in de weg staat en de curator derhalve een spoedeisend belang heeft bij de door hem gevraagde voorzieningen.'

(...)

4.10 S. betoogt, dat in dit geval de curator direct aan hem f 150 000, vermeerderd met rente en kosten, zou dienen te betalen, althans een zodanig bedrag ten behoeve van hem en de beslaglegger(s) zou dienen te bewaren en wel buiten de boedel.

4.11 Ter beoordeling van deze kwestie zijn de volgende feiten en omstandigheden van belang:

a. Tot zekerheid van terugbetaling van door S. aan H.I.C. geleend geld heeft H.I.C. ten behoeve van S. een (eerste) pandrecht gevestigd op onder meer haar bedrijfsinventaris, de octrooien zoals gespecificeerd in een bijlage bij de desbetreffende akte, haar merkenrecht en — volgens die akte — haar handelsnamen. Het betrof hier een stil pandrecht; de daarvan opgemaakte akte is op 8 september 1994 geregistreerd.

b. Na faillietverklaring van H.I.C. heeft de curator het pandrecht van S. op diverse gronden niet willen erkennen.

c. S. heeft in een door hem bij de president van de arrondissementrechtbank te Haarlem aangespannen kort geding in conventie gevorderd, zakelijk weergegeven, dat het de curator zou worden verboden de aan S. verpande vermogensbestanddelen te vervreemden voordat aan hem, S., een redelijke termijn was gegund om zijn pandrecht uit te oefenen alsmede dat de curator zijn verzet zou opgeven tegen inschrijving van S.'s pandrecht op het octrooi van H.I.C. in de daartoe bestemde registers, met nevenvorderingen.

d. De president heeft bij op 16 februari 1996 uitgesproken vonnis de in conventie gevraagde voorzieningen geweigerd.

e. De desbetreffende zekerheden zijn na de uitspraak van dit vonnis, na diverse verwickelingen, verkocht en geleverd aan een derde.

f. In het hoger beroep van voormeld vonnis van 16 februari 1996 heeft S. zijn eis (in conventie) gewijzigd en — zakelijk weergegeven — gevorderd dat de curator zal worden veroordeeld hem de waarde van de hem verpande intellectuele eigendomsrechten als schade te vergoeden. Hij heeft daartoe aangevoerd dat deze inmiddels aan een derde zijn vervreemd waardoor zijn pandrecht is vervallen en heeft gesteld dat de curator onrechtmatig tegenover hem heeft gehandeld, waardoor hij schade heeft geleden.

g. (...) Het hof heeft bij eindarrest van 11 september 1997 voormeld vonnis van 16 februari 1996 vernietigd en (...) de curator veroordeeld om aan S. te betalen f 150.000, vermeerderd met de wettelijke rente over dit bedrag met ingang van 6 juni 1996 (...).

4.12 De onrechtmatige daad van de curator hield in, kort gezegd, de onomkeerbare frustratie van het recht van de pandhouder (S.) — een separatist derhalve — door aan S. verpande vermogensbestanddelen zonder rechtsgrond zelf (doch q.q.) te gelde te maken. Ten gevolge van deze onrechtmatige daad zijn de boedel activa toegevalen, die er anders niet zouden zijn geweest.

4.13 Wanneer de curator zulk een onrechtmatige daad begaat, handelt hij naar het oordeel van het hof vervolgens in overeenstemming met hetgeen in het maatschappelijk verkeer als betamelijk wordt beschouwd indien hij meewerkt aan het (zoveel als mogelijk) ongedaan maken van (de gevolgen van) die onrechtmatige daad.

4.14 De omstandigheid dat de wet aan deze vordering uit deze onrechtmatige daad geen voorrecht verbindt en met betrekking tot deze vordering ook niet rechtstreeks een andere grond voor voorrang aanwijst, wettigt niet de conclusie dat de curator jegens degene die een boedelvordering wegens zulk een onrechtmatige daad verkrijgt, ermee zou mogen volstaan het ten gevolge van deze onrechtmatige daad verkregen bedrag aan het actief van de boedel toe te voegen, de vordering terzake van het aldus verkregen bedrag als concurrente boedelvordering te behandelen en het aldus verkregen bedrag ten profijte van de (boedel)crediteuren aan te wenden. Laatste bedoelde handelwijze van de curator, die aan de gezamenlijke (overige) schuldeisers valt toe te rekenen, leidt tot een verrijking van die schuldeisers ten koste van degene, die door het begaan van een onrechtmatige daad door de curator zijn positie als separatist verloren heeft zien gaan, waarvoor in het licht van het voorgaande geen rechtvaardiging is te vinden, ook niet in het stelsel van de Faillissementswet.

4.15 De redelijkheid eist derhalve dat aan S. de door dit alles voor hem ontstane schade tot het gehele bedrag van die verrijking wordt vergoed, hetgeen in het onderhavige geval tenminste wil zeggen tot het bij wijze van voorschot in voornoemd arrest van 11 september 1997 bepaalde bedrag van f 150 000, vermeerderd met de wettelijke rente over dit bedrag met ingang van 6 juni 1996. De curator is derhalve in beginsel verplicht uit de beschikbare middelen van de boedel het hiervoor genoemde bedrag, waarmee de boedel (tenminste) is verrijkt, aan S. te voldoen.

4.16 De aard van deze verplichting brengt in beginsel mee dat de curator haar zo snel mogelijk behoort na te komen, zonder de afwikkeling van de boedel af te wachten en met voorbijgaan van aanspraken van andere boedelcrediteuren.

4.17 De grieven I, II en III hebben in zoverre succes.

4.18 Het vorenoverwogene gaat echter niet op voor de proceskosten, door S. gemaakt in het kader van de onderhavige procedure en in het kader van de daaraan voorafgaande procedure in kort geding, die heeft geresulteerd in meergenoemd arrest van 11 september 1997,

noch voor de na het arrest van 11 september 1997 door S. gemaakte buitengerechtelijke kosten, noch voor de door S. gemaakte kosten in het kader van een procedure tegen de Rabobank. Die kosten kan S. slechts bij concurrente boedelvordering claimen. De grieven gaan in zoverre niet op.

4.19 Voorzover S. met (de toelichting op) grief III nog meer in het bijzonder betoogt dat aan betaling aan hem noch het beslag van de Rabobank noch het beslag van de belastingdienst in de weg staat, faalt de grief eveneens. De curator kan als derde-beslagene moeilijk gedwongen worden deze beslagen te negeren. De stelling dat het door de ontvanger gelegde beslag evident nietig is, is niet aannemelijk geworden. De stelling dat tussen S. en de Rabobank mogelijk een regeling in der minne zal worden getroffen, is als dragende grond voor dit gedeelte van grief III eveneens onvoldoende.

4.20 Uit dit een en ander vloeit voort dat het in conventie gewezen vonnis dient te worden vernietigd behoudens het aan S. opgelegde verbod de executie van het arrest van 11 september 1997 voort te zetten totdat de onder de curator door de ontvanger en de Rabobank gelegde beslagen zijn opgeheven. (...)

4.22 Tegen de afwijzing van de vordering in reconventie is grief IV gericht. (...)

4.24 Het voorgaande leidt ertoe dat de grief slaagt (a) voorzover onder 1 van de gewijzigde eis in reconventie een verbod van betaling aan de boedel van een bedrag van f 150 000, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 6 juni 1996, wordt gevraagd en (b) voorzover wordt gevorderd de curator te gebieden een in het dictum van het arrest nader te specificeren bedrag op de onder 2 van de gewijzigde reconventionele vordering als meer subsidiair genoemde wijze ter bewaring te deponeren.

[...]

[Beslissing]

6.2 Verbiedt S. de executie van het arrest van het gerechtshof te Amsterdam d.d. 11 september 1997 voort te zetten, zulks totdat de onder de curator door de Ontvanger en de Rabobank gelegde beslagen zijn opgeheven;

(...)

6.4 Verbiedt de curator bij wijze van verdeling van activa een bedrag van f 150 000 te vermeerderen met de wettelijke rente over dit bedrag met ingang van 6 juni 1996, aan de boedel te betalen;

6.5 Gebiedt de curator het bedrag, zoals genoemd onder punt 6.4 van dit dictum, op een door de curator te openen gesepareerde rekening bij een te goeder naam en faam bekendstaande bankinstelling ter bewaring te storten ten behoeve van S. en degenen die ten laste van hem rechtsgeldig beslag hebben gelegd;

6.6 Weigert de gevraagde voorzieningen voor het overige.

[...]